

Bortglömda soptippar hotar hälsa och miljö

Många gamla soptippar innehåller farliga ämnen som kan läcka ut och hota allt från vårt dricksvatten till skyddad natur. Var dessa finns och vilka risker de kan innebära vet vi mindre om. Att ta reda på det är ett kritiskt första steg för att minska framtida negativ påverkan.

Det finns tusentals gamla soptippar runt om i landet. Många av dessa var i drift mellan 1950- och 1970-talet då ökad konsumtion och kemikalieanvändning ledde till att allt större mängder sopor som innehöll ämnen som idag är förbjudna eller klassas som farliga hamnade på tippen. Färgburkar, matrester, bilvrak och allt annat som inte längre behövdes kastades i ett hål i marken. Ofta brände man det som gick att elda för att kunna fylla på mer. Det skulle dröja fram till slutet av 60-talet innan vi började inse att många av dessa kemikalier var farliga och kunde läcka ut i miljön.

Många av tipparna som inte uppfyllde de ökande skyddskraven sopades under mattan och är idag så gott som bortglömda. Men tyvärr kan miljöpåverkan från dessa ligga kvar för århundraden framöver. Största problemet förknippat med gamla soptippar är kontaminering av dricksvatten och vattendrag. Men på grund av ändrad markanvändning och dålig dokumentation är det inte ovanligt att dessa ligger mitt i ett samhälle eller skyddat naturområde vilket ökar exponering även via jord och luft.

Inventering av tre gamla soptippar i Sjöbo kommun

Mot bakgrund av problematiken håller Sjöbo kommun på att inventera deras nedlagda soptippar. I ett nyligen utförd preliminär studie har tre av dessa inventerats med hjälp av intervjuer, historiska protokoll och gamla flygfoton. Det har visat sig att tidigare kartering från 80-talet var bristfällig och tipparna utgör ett större hot än man först trott. Två deponier riskerar kontaminera dricksvattnet och alla tre deponier ligger inom områden som är utpekade som nationellt skyddsvärda. Utöver detta har studien identifierat två tidigare okända nedlagda soptippar, av vilka en ligger intill ett bostadsområde i Sövde.

Genom att veta var våra gamla soptippar ligger och få en uppfattning om vilka risker de kan utgöra kan vi börja vidta åtgärder som kan minska och förebygga negativ miljöpåverkan i framtiden. En av de enklaste sakerna vi kan göra för att minska framtida exponering är att skylta och dela information med berörda parter; från markägare till de som kartlägga våra framtida vattentäkter.

Gammal soptipp i Everlöv. Här ligger skräp kvar från 50 år sedan.
Foto: Helgesson 2014.

Intern Handledare: **Per Sandgren**
Extern Handledare: **Martin Enström**
Examensarbete 15/hp i Miljövetenskap 2014
Biologiska institutionen, Lunds universitet
Sjöbo Miljöförvaltning